

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadsłane za wiersz politywy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz politywy lub jego miejsce 50 kop. Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz politywy lub jego miejsce 1 rub. Reklamy za wiersz politywy lub jego miejsce 40 kop. Nekrologi za wiersz politywy lub jego miejsce na 1-iej stronie 50 k., po tekście 30 k. Z tytułu towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rub. Ogłoszenia z wyjątkiem miejscowa za wiersz politywy lub jego miejsce 18 kop. Ogłoszenia z wyjątkiem zamiejscowe za wiersz politywy lub jego miejsce 20 kop. Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsze 40 kop. Posady i prace 3-krotnie ogłoszenia 20 wyrazów 1 rub. Ogłoszenia w niedzielę Numerze o 25% drożej. Dłuższe prospektów do „Kurjera” 7 rub. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
PRZESYŁKA POCZTOWA	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmienić adresu 20 kop. — Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie. Listów niefrankowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rękopisy — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metz i S-ka, Wielka 39, telefon № 886. Po godz. 6-jej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suwowska № 3.

Numer pojedynczy 5 kop. Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, olerty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Numer pojedynczy 5 kop.

KONIAK SZUSTOWA

WILEŃSKI PRYWATNY BANK HANDLOWY

z powodu świąt Wielkanocnych
będzie nieczynnym od 22 do 27 marca włącznie.

TEATR POLSKI (gmach po-cyrkowy na Łukiszczach).

26 marca: 0 godz. 2 pp. „OBRONA CZĘSTOCHOWY”, ceny zmniejszone do połowy.
8 w. „INTRATNA POSADA”.
27 marca: 2 pp. „ODSIECZ WIEDNIA”, ceny zmniejszone do połowy.
8 w. „EROS I PSYCHE” (występ J. Popławskiego).
28 marca „DZIADY” Mickiewicza (występ J. Popławskiego).

Koniec sezonu.

Zimowy sezon parlamentarny dobiegł już końca. W sobotę zamknęły się na czas świąteczny obie Izby, ale w obu nie próżnowano dnia ostatniego. Szczególniej w Radzie państwa było gorąco. Na porządku dziennym jest, jak wiadomo, tam w tej chwili nowa ustawa oświatowa, dotycząca nauczania początkowego. Dwa są w sprawie tej momenty zasadnicze. Czy w szkole elementarnej przynajmniej uwzględnione być mają w należyłym stopniu języki ojczyste dla narodowości nierosyjskich i czy ma zachować swe dotychczasowe stanowisko szkoła cerkiewna. Pierwsze z tych pytań komisja Rady państwa, rozważając projekt, rozstrzygnęła w sensie negatywnym nieledwie, szczegółiej dla tych ludów, które najbardziej właśnie mówić mogą o swoim języku i swojej kulturze. „Zarówno dla Królestwa Polskiego, jak i dla kraju Nadbałtyckiego — jak słusznie skonstatował pos. Szebeko, stworzono jednakowe warunki, wskazano im jednakie miejsce z morderczymi, czarownicami, zyrjanami, wotjakami, jakutami i innymi „inorodcami”, osiadłymi i koczującymi. Gorzej: wielu z tych inoplemieńców na mocy tego projektu otrzymuje większe prawa, niż najkulturalniejsze kresy państwa, Królestwo Polskie i gubernie nadbałtyckie.”

KAKAO
GEORGES BORMAN

Założony w 1866 r. — Nagrodzony medalami
ZAKŁAD ZEGARNICZYSTWY
F. WORONIECKI WARSZAWA, Czysta № 2.
poleca w wielkim wyborze z pierwszorzędnego fabryk
ZEGARKI złote, emalowane, srebrne, stalowe.
ZEGARY ściennie, Regulatory, stolowe w drzewie, brzoźnie i marmurze, szafowe oryginalne antyki Angielskie.
DEWIZKI, ŁAŃCUCHY I ZEGARKI W BRANSOLETACH. 10433
Przy magazynie pracownia najbardziej skomplikowanych napraw.

Bad-Nauheim
Willa Wanda — dom polski
Wieloletnia Oświetlenie elektryczne. Centralne ogrzewanie.
od 15 IV do 15 V a. st. ceny zmniejszone.
Właścicielka Helena Szczebanowska.

„Zakazane” bilety wizytowe.
Tajemniczo wyborów.
Kto tu durnim?
Cud Kalifa.
Misz-Masz.
Karykatury.
i wiele aktualnych koncepcji znajduje się
w „Trąbie” wiosennej.
Cena 1 złoty. Nabywać można w księgarniach, kioskach, u roznosicieli i na kole.

Wileńskie Tow. Pomologiczne poleca
NASONA NAJLEPSZEJ JAKOŚCI
pastwa, wazy, wazy, kwiatów
po cenach najniższych.
„NASONA TYMOTKI”.
WILNO, ulica Wielka (Zamkowa) № 4.
Cenniki bezpłatnie. 10054

EXTRAIT VEGETAL
POUR LES SOINS DE LA CHEVELURE
ED. PINAUD
Dr. A. Domaszewicz
zast. Gimnazjalny № 4,
wyjeżdża, powróci 30/III. 22265

Ś. P.
Teresa z Zamoykich Plater-Zyberkowa
Do długich i ciężkich cierpienia, apopleksja Św. Sakramentami zmarła 20-go marca r. b. w wieku lat 54.
Eksportacja do kaplicy na Rosie nastąpi we środę 21 marca o godz. 6 wiecz. nabożeństwo żałobne odbędzie się w tejże kaplicy we środę 28-go o godz. 10½ rano, poczem nastąpi przewiezienie zwłok na dworzec kolejowy. Pogrzeb odbędzie się w grobach rodzinnych w m. Kurwanach gub. Kowieńskiej 30-go b. m.
O powyższym zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych
Mąż i dzieci.
Na wyraźne żądanie zmarłej uprasza się o nieskładanie żadnych wieńców.

nauczaniu i on protestował przeciwko temu co dziś nazywają „neonacjonalizmem”. Główną treścią mowy wytrwałego tego meża stanu była obrona szkół wyznaniowych. I obrona ta odznaczała się niezbitą jasnością w zasadzie... Z twierdzeniem, iż na najniższym stopniu nauczania społeczeństwa potrzebna jest właśnie szkoła wyznaniowa, zgodzić się może każdy choćby najbardziej umiarkowany zachowawca — tylko czy społeczeństwu rosyjskiemu oddaje dobre usługi o b e c n a szkoła cerkiewna — pozostanie kwestią otwartą. Hr. Witte nie zdaje się mieć jednak wątpliwości w tym względzie, złożyli utrzymują, iż nie jest to bez związku z nadzieją ujrzenia się ponownie u steru spraw państwa. Bowiem papiery hrabiego z Portsmouth idą znowu w górę.

Nie może tego powiedzieć o sobie trzecia Duma. Tej codzienjsze kto wystawia świadectwo, jak gdyby przed zgonem chciano ją znieśliw ostatecznie. W odsądzeniu od czci i wiary trzeciej Dumy zamieniła się też ostatnia wielka mowa Milukowa przy dyskusji nad polityką wewnętrzną. „W Dumie tej — mówił on — są posłowie występujący zawsze w obronie tego, albo innego ministerjum i nawet sprzedający jego życzenia i chęci. W Dumie tej bywają referaty pisane dla panów posłów nietylko przez urzędników dumskich, lecz nawet przez funkcjonarjuszy ministerjum. Tak było z referatem Krupnińskiego o Finlandji. A przez Dumę? On własną ręką kontynuuje to, co poczęli przedstawiciele rządu. Skracca np. stenogramy tak, że nietylko opinia publiczna, lecz i członkowie Izby nie mogą wyśrodkować z nich, co właściwie działo się w tej sali... Niedawno nadprokurator Synodu oświadczył, że posłowie przychodzą do ministerjum od tyłu i obrabiają rozmaite sprawy. Wiadomo, iż jedni z nich przygotowują sobie karierę administracyjną — i już wskazują tu na kilku przyszłych gubernatorów — inni wołać dbać o swoje zyski materialne...” I długo mówił jeszcze w ten sposób wódz kadetów, kończąc druzgocącym pytaniem: jak chcecie by was szanowano?!

Straszny to przy końcu pięcioletniej pracy „przedstawicielstwa ludowego” wykrzyknik. Całe szczęście, że przedstawicielstwa tego Rosja postępowa nie uznawała nigdy. To wybrały ustawy 3 czerwca nie wybrały narodu — twierdzi każdy z tych co wierzą w lepszą przyszłość a dla terażniejszości mają wzdgarde bez miary. Wzdgardy tej morze całe płynęło w mowach wczorajszych radykalnej lewicy. Choć „nowych słów” mowy te nie przyniosły.

Kto wie czy natomiast nowego słowa poniekąd nie powie powstająca w tej chwili w Rosji grupa t. zw. „konservatywistów niezależnych”. Ma to być organizacja szczerze monarchiczna, niepodobna jednak w niczem do owych band duburowskich i puryszkiewiczowskich, które istote swoją i polityczną i moralną odsoniły w całej pełni. Jednym z twórców nowej koncepcji politycznej jest ks. Uchtomskij i „St. Petersburgskija Wiedomości” mają być jej organem. Konservatywiści niezależni powstają na tle protestu przeciwko robocie destrukcyjnej skrajnej praktycy i nacjonalistycznej. Chcą oni wytworzyć jakiś m o d u s w i e n d i z inorodcami, chcą zagwarantować im poszanowanie dla ich kulturalnych i religijnych odrębności — byle ci ostatni uznali byli gotowi religie prawosławnej i język rosyjski jako panującą... Jest w takim postawieniu kwestji pewna niejasność, ale jest i ślad dobrej woli. Jest zdrowy sens polityczny, który poczyna rozumieć, że w państwie od czasów kursu stolypinowskiego od raz gorzej dzieje się i jest niestety jednocześnie jakiś dziwny przesąd, bojaźń, iż „inorodcy” naprawdę chcieliby chociaż w części umniejszyć słuszne stanowisko języka państwowego naprzykład. Ale to są, chciej-

my wierzyć, resztki nieporozumienia, nieporozumienie to ustanie samo przez się o ile się raz wreszcie spróbuje polityki zbliżania, zamiast polityki tępienia.
Pewien jakgdyby zwrot w tym kierunku daje się ostatnimi czasami wyczuwać na szczęście. Wschodząc poczyna jakby wałta roślinka państwowego rozumu. „Konservatywni niezależni” jest jej pędem. Czy mu okoliczności jednak dojrzą i odegrać większą rolę pozwolą — zobaczymy.
W. B-ski.

Zamęt węgierski.

Od r. 1867 cesarz Franciszek Józef, król węgierski, na każde żądanie węgrowsz stał odpowiadał ustępstwami. Nie zawsze politycy węgierscy osiągnęli wszystko, czego się domagali, bądź co bądź jednak nawet w sprawach wojskowych osiągnęli bardzo dużo. Tak było w sprawie komendy węgierskiej w pulkach honwedów i w sprawie chorągwi trój-kolorowych dla tychże pulków honwedów, tak się stało z terytorjalnym systemem dyzlokacji wojsk, tak się stało z napisami węgierskimi na budynkach wojskowych, z językiem węgierskim w pismach władz wojskowych do władz cywilnych węgierskich, z usunięciem pommnika generała Hentzi'ego z placu św. Jerzego na zamku Budzieskim, tak się stało z każdym innym żądaniem wojskowym, postawionem przez polityków węgierskich. Doszło jednakże do żądania takiego ustępstwa, którego monarcha nie mógł z uwagi na bezpieczeństwo całego państwa.

Na tle ostatniego przesilenia węgierskiego z powodu ustawy wojskowej, rozegrały się w tych dniach znamienne wypadki. Węgierskie stronnictwa opozycyjne Kossutha i Justha, jak wiadomo, domagają się najprzód uchwalenia reformy wyborczej, a później dopiero chęć mówić o ustawie wojskowej. Nie widząc możliwości przeprowadzenia trzech najniższych klas bez zezwolenia parlamentu węgierskiego. Politykom węgierskim musiał się w zasadzie usmiechać projekt ograniczenia praw korony, wszakże zapomniał o tem, że w praktyce, w razie wejścia w życie takiej uchwały, cesarz austriacki i król węgierski byłby na punkcie zwoływania rezerwy daleko więcej skrepowany, niż np. prezydent republiki francuskiej.

Rzecz naturalna, iż rezolucja ta zle bardzo została przyjęta w Wiedniu, co pociągnęło za sobą podanie się do dymisji hr. Khvena wraz z całym gabinetem. Nie udało się wszakże hr. Khuenowi utworzyć nowego gabinetu, któryby przedstawiał widoki przeprowadzenia reformy wojskowej bez ustępstw, pozostawionych przez hr. Khvena. W piątek ubiegły hr. Khuen Hedervary był u cesarza na posłuchaniu i składał mu raport co do niepomyślnych układów z partiami w kwestji rezolucji o powołaniu rezerwistów. Z wczorajszego telegramu widać już czytelnie, że cesarz bardzo wzburzony, w odpowiedzi na wywody Khvena, rzekł:

— Brak zaufania do mnie chce narzucić moje prawa i ograniczyć je. Jeżeli kwestja co do rezolucji nie będzie usunięta, to pan przezeź wie, jakie jest położenie: mnie nie zostaje nic innego...
Tu cesarz zrobił znaczący gest ręką.
— Zachowaj Boże! — krzyknął Khuen-Hedervary, przerywając monarsze.
— Obmyśliłem to dojrzałe — ciągnął dalej cesarz — Nie mam innego wyjścia. Rezolucja musi być cofnięta niezwłocznie, inaczej będzie za późno...

Bezpośrednio potem sędziwy monarcha wydał następujące pismo odrębne:

Kochany hr. Khuen-Hedervary! Z głębokim ubolewaniem zauważyłem różnicę zdań co do zagwarantowanych mi ustawami praw monarchii, która to sprawa spowodowała pana i pańskich kolegów do zgłoszenia dymisji. Podczas całego trwania moich rządów, jako nastąpiły po przywróceniu życia konstytucyjnego, bacznie strzegłem utrzymania ustaw i porządku konstytucyjnego. Narodowi pozostanie w niezamąconem posiadaniu wszystkich praw konstytucyjnych, między innymi i w posiadaniu prawa, zezwalającego na pobór rekruta i nie mi nie jest dalszem, jak te prawa naruszać lub ograniczać. Z drugiej jednak strony muszę stać przy swoich prawach monarchycznych, nadanych mi artykułem XVIII ustawy z roku 1868, na podstawie których moge powoływać lub zatrzymywać pod broń wymienione w tej ustawie rezerwy uzupełniające, jeżeli nastąpią wymienione specjalne stosunki.

Tak, jak zdecydowana moja wola jest utrzymać niezmienną prawa konstytucyjnego narodu, z tą samą stanowczością muszę strzedz nie naruszonych praw konstytucyjnych państwa i moge moim obowiązkiem państwowym poddać, jeżeli równocześnie wypełni mi jest danem moje podwójne powołanie.

W pełni zaufania wzywam naród, aby mi ułatwił wypełnienie tego zadania, w sposób, który się da pogodzić z moim sumieniem i aby w tej mierze zapewnił dalszy ciąg pracy konstytucyjnej, polegającej na porozumieniu się króla i narodu.

Dan w Wiedniu, 30 marca 1912 r.
Franciszek Józef m. p.
Khuen-Hedervary m. p.

Zarówno w rozmowie cesarza z Khuen Hedervarym, jak i w tem piśmie odrębnie, widziano zamiar abdykacji cesarza w razie, gdyby parlament węgierski upierał się przy rezolucji, ograniczającej prawa monarchy. Hr. Khuen wezwał na naradę telegraficznie do Wiednia wszystkich ministrów węgierskich. Natychmiast zdecydowano przeprowadzić nową ustawę bez jakiegokolwiek rezolucji. Stronnictwo pracy narodowej, posiadające w Izbie posłów znaczną większość, bezwzględnie solidaryzuje się z ministrami. Stanowisko partji opozycyjnych, zwłaszcza Kossuthowców, którzy żądali uchwalenia owej historycznej już rezolucji w sprawie powołania rezerwy, nie jest znane. Gdyby opozycja zechciała nadal prowadzić obstrukcję, hr. Khuen, ponownie obdarzony zaufaniem monarchy, rozwiałby parlament. Sytuacja musi wyjaśnić się przed, gdyż w kwietniu zebrać się mają delegacje wspólne, a przed czerwcem powinien być uchwalony kontyngens rekruta.

Partja pracy chce zgotować królowi wielką owację w parlamencie, a Peszt ma być iluminowany, jako odpowiedź na apel króla do narodu węgierskiego.
Jednocześnie donoszą z Buda-pesztu, że idąca dalej od Kossuthowców partja Justha, chce dalej prowadzić obstrukcję.

Chłop galicyjski o „Litwie”

p. Dowojno-Sylwestrowicza.

W Nr. 5 (82) „Litwy” czytamy następujący list chłopu polskiego z Galicji do p. Mieczysława Dowojno-Sylwestrowicza:

Panie Redaktorze „Litwy”! Przychodząco wpadł mi dzisiaj w ręce ostatni numer. W pierwszej chwili sądziłem, że mam przed sobą pismo ludowe, mające na celu szerzenie oświaty wśród niższych klas społeczeństwa polskiego na Litwie. Jakież jednak było moje zdziwienie, kiedy przejrzałem nie znalazłem literału ani jednego zdania, nawet słowa, któreby zwiastowało, że w tym celu „Litwa” jest wydawana. Od początku do końca przepelciona jest „Litwa” jadłem dziwnym i niezrozumiałym dla polaków. Za co, o bogi, nie umiem sobie odpowiedzieć, bo nie było sie tutaj długo rozpytywać, bo na to miejsce i eza mi nie pozwała. A wiec to taka strawa karmienie lud litewski, którego odrodzenia pragniecie nihy to, ale nie wierze już temu. Przynajmniej ty, redaktorze, masz inne cele na widoku. Bo niepodobna uwierzyć, aby człowiek żyjący dobrze swemu narodowi, w tak straszny i ohydny sposób podlegał do walki ze sobą dwa odwieczne żyjące w zgodzie, narody. Wszak chyba zasz, redaktorze „Litwy”, przysłowie: „Niezgoda rujnu-

Z Rusi.

Ruch przedwyborczy. Donoszą z Kijowa, że na tamtejszym zjeździe nacjonalistów uchwalono zorganizować blok rosyjskich właścicieli ziemskich z duchowieństwem...

Z Królestwa.

Zgon dziennikarza. W poniedziałek zmarł w Warszawie s. p. Wacław Orłowski, długoletni członek redakcji „Kurjera Warszawskiego”.

Wobec powyższego komitet wystawy prosi uprzejmie laskawych posiadaczy przedmiotów kwalifikujących się na wystawie, o składanie deklaracji do obecnego lokalu T-wa, Warszawa, ul. Nowy Świat Nr. 41.

Kara za profanację kościoła. Lubelski sąd okręgowy rozpatrywał sprawę dwóch urzędników, którzy swego czasu (o czym pisaliśmy) dopuścili się obydni profanacji kościoła katolickiego w Janowie...

Przypomnienie Sz. Prenumeratorem, że czas odnowić przedpłatę na kwartał II 1912 r.

Z sa kordonu.

Towarzystwo Tatrzańskie. W Krakowie odbyło się walne zgromadzenie „Towarzystwa Tatrzańskiego”. Uchwalono otworzyć sekcję ochrony Tatr i sekcję ludzianczą.

Z Rosji.

Kradzież tajnego dokumentu francuskiego. Urzędnik francuskiego ministerium spraw zagranicznych Laforge zawiadomił żandarmerię kole-

Jemen, na przykład w zatoce Arabskiej. Przyp. Red.)

PARLAMENT.

O seminarium rzymsko-katolickim. W komisji budżetowej Dumy państwowej, przed rozważaniem kosztów utrzymania duchownych zakładów naukowych...

TELEGRAMY

„Kurjera Litewskiego”. (Telegramy Ag. Petersburskiej).

Z dnia 20 marca (2 kwietnia). SPRAWA INTENDENTÓW.

Warszawa. W sprawie intendentów warszawskich skazani zostali technik Adamowicz na karę 10 tysięcy rubli i wydalenie ze służby...

Z RADY MINISTRÓW.

Petersburg. Rada ministrów zatwierdziła do wniesienia do Dumy Państwowej projekt: o zmianach emerytury rotmistrzów...

SPRAWA KURLOWA I INNYCH.

Petersburg. Pierwszy departament Rady Państwa, po rozpatrzeniu sprawy o wytoczenie procesu karnego przeciwko Kurlowowi, Weriginowi, Kulabce i Spirydowiczowi...

SPRAWA DASZNAKOUTIUN.

Petersburg. W sprawie partii „Dasznakoutiun” skazani zostali na ciężkie roboty: Manasjan na sześć lat; doktor Agandżanjan, Gazarian i Muradow na cztery lata każdy.

W PARLAMENTACH WĘGERSKIM.

Budapest. Na posiedzeniu parlamentu członek partji Justha Bakonyi zwracał uwagę na wielkie niebezpieczeństwo konfliktu narodu z tronem.

SPRAWY MARIKOWSKIE.

Pariz. Do „Ag. Havsa” komunikują z Tangeru, że umowa o protektoracie, podpisana w dn. 17 (30) bm., w zasadniczych rysach analityczna jest z umową barońską o protektoracie nad Tunisem...

ECHA STREJKU W ANGLII.

London. Do „Timesa” donoszą z Liverpoolu, że obawiają się tam w początkach lata nowych komplikacji „Timesa” w artykule wstępnym oświadczając, że należy spodziewać się przedko-

W TURCJI.

Saloniki. W garnizonie fortyfikacji Kara-Burun miało miejsce starcie pomiędzy oficerami stronnikiem komitetu „Jedność i postęp”...

WYJAZD CZARYKOWA.

Konstantynopol. Były poseł rosyjski, Czarykow, na statku „Krołowa Olga” odpłynął do Odessy. Na przystanku odprowadzili Czarykowa przedstawiciele sułtana, wszyscy ministrowie...

PRZYJAZD GIERSA.

Konstantynopol. Nowomianowany poseł rosyjski, Giers, na przybycie w przyszłym tygodniu.

STREJK W AMERYCE.

Chicago. Zestrajowało 15 tysięcy cieśli. Strejk ten przyczynił szkód w przedsiębiorstwach budowlanych na sumę 70 milionów rubli.

Na szerokim świecie.

Rabunek miliona rubli. Z Jaffy (starożytne miasto w Syrii) donoszą, że 13 zamaskowanych bandytów napadło na wóz poczty niemieckiej...

Posąg za bandytami. Policja francuska wykazała niezwykłą sprawność, bo jak donoszą gazety paryskie jeden z uczestników bandy, która dokonała napadu na bank w Chantilly...

W Pont de Chery odbył się pościg za palaczem, podejrzany, że należał do bandy Chantilly. Ponieważ policja wpadła na ślad i przyszła do przekonania, że rozbójnik znajduje się w Pont de Chery...

WZROSTAJĄCE PRACOWNIKÓW.

Saratów. Rada miejska m. Kamyrszyna uchwaliła ubezpieczyć na rachunek miasta pracowników i stałych robotników instytucji i przedsiębiorstw miejskich.

ZABÓJSTWO BANDYTÓW.

Jelżawetpol. W powiecie nuchnińskim podczas starcia z policją zastrzelony został przywódca oddaw na grasującej szajki rozbójników Mamed Dżawal.

OFIARY

Złożone w Administracji „Kurjera Litewskiego”. Na wpisy: Henryk Karczewski 3 rb., Konstancja Markiewiczowej 3 rb.

Na wpisy: Henryk Karczewski 3 rb., Konstancja Markiewiczowej 3 rb. Na dom św. Wincentego a Paulo: Edmundostwo Niozabytowsy 10 rb.

Na wpisy: Henryk Karczewski 3 rb., Konstancja Markiewiczowej 3 rb. Na wpisy: Henryk Karczewski 3 rb., Konstancja Markiewiczowej 3 rb.

Na wpisy: Henryk Karczewski 3 rb., Konstancja Markiewiczowej 3 rb. Na wpisy: Henryk Karczewski 3 rb., Konstancja Markiewiczowej 3 rb.

Najważniejsze wiadomości.

Szczegóły w tekście. Rada miejska skasowała uchwałę poprzednią o budowie zbiornika wody na górze Zamkowej (art. osobny).

W Ameryce zastrajowało 15 tysięcy cieśli (telegr.). Dla Urszuli Burglis: N. Lewicka 2 rb. Na dom Serca Jezusa: Maculewicz 1 rb.

W dalszym ciągu na kolonie letnie na reze p. J. Leszczyńskiej złożyli: hr. Drohojewski 5 rb., dr. Minkiewicz 10 rb., ks. Zagajewski 10 rb., A. Jankowski z Tucey 5 rb., Witold Stomka z Wilkomierza 3 rb., Stanisław Kogonowski 15 rb., Marjan Chrapowicki z Kockanowicz 15 rb., Komitet i członkowie Lutni zamiast wieńca na tablicę pamiątkową s. p. Józefa Montwilla 30 rb. 50 kop. Razem z poprzednimi 532 rb. 80 kop.

Netowania Wileńsk. Banku Ziemskiego. 4 1/2% listy zast. Wil. Ban. Ziom. 86 - Akeje Wil. Banku Ziomsk. 550 -

GIEŁDA.

Telegramy Handlowe Fed. Agencji Telegraficznej. Petersburg, 20 marca (2 kwietnia) 1912 r. Naszój Giełdy zwartościł dywidendowem. ospity

4 1/2% obl. Peterb. miejsk. Tow. Kr. 89 1/2, 4 1/2% list. zast. Wileńsk. B-ku Z. 86 - 4 1/2% Kijowsk. 80 1/2, 4 1/2% Moskiewsk. 87 1/2

5 Obl. Towarzystwa Kredytowego m. Wileńsk. 87 - 4 1/2% Ryga, 20 III (w kop. za pud) Pszenica ros. 130 f. 111 - Żyto 123 f. 106-107

WILNO, 20 marca (2 kwiet.). Zakłady przemysłowe, składy towarowe i podjąłowska hr. A. Tyszkiewicz.

Złoty miejscowy furmankowy 97-100, Złoty miejscowy wagonowy 102-106, Owies miejscowy 100-108

RYNEK STEFANSKI. Karłofle za ośmiec 149-170, Buraki 100, Jajka za dziesiątek 98-100

Krow 195, Cielat 84, Kóz 3, Owiec 855, Świn 100

Placono za pud miazgi: wolewogow 5-6 rb., baranicy 4.50-5 rb., cielętny 3-4.80 rb., wierzogowiny 6-6.40 rb., za żywe wietrzno 5.80-6.60 rb.

KSIEGARNIA „KULTURA“

WILNO ul. Dominikańska № 14.

Otrzymała następujące nowości wydawnicze:

Aristoteles ze Stagiry. Organon. Pierwszy traktat	—50
Boy i Taper. Szopka krakowska „Zielonego balonika“ na rok 1912	—80
Bruner W. Humor w literaturze europejskiej. W ozd. opr. Brzeziński J. Uwagi ogólne o produkcji sadowniczej i bandiu owocami	3.60
Drejecki L. Esperanto i jego zastosowanie w praktyce	1.—
Frąckiewicz M. Józef Ignacy Kraszewski, w setną rocznicę urodzin	—10
Gawlik M. Dr. Dzieje odkryć geograficznych	—50
Gohinow J. hr. Odrodzenie. Sceny historyczne	1.80
Jedlicz F. Dobry ludzkie. Nowela	—80
Jedlicz F. Nieznanemu bogu. (Pod znakiem poetów)	—80
Ostrowski B. Jak rozpoznać dobrą dójkę	—25
Piotrowski M. Poezje	1.—
Reichszewski M. Sztuka brzochnomówstwa	—80
Witkowski A. Zasady fizyki t. III. Elektryczność i magnetyzm	2.40
Znaniecki F. Dr. Humanizm i poznanie	2.50
Żeleński W. Nauka pierwszych zasad muzyki. Wyd. II	1.—
Zmijowska E. Miodki. Powieść	1.60

Zamówienia zamiejscowe załatwiane są odwrotną pocztą.

Dziś wieczorem
Magazyn Uniwersalny L. ZAŁKINDA
będzie otwarty.

MAGAZYN APTECZNY
I. M. PRUŻANA
prosp. Ś-to Jerski, naprzeciwko hotelu George'a, telef. № 837.
Poleca na **NADCHODZĄCE ŚWIĘTA** wielki wybór **PERFUM** ostatnich nowości:

ATKINSON Poinsetta, — Rojal, Broir, parfum Coronation.	JONES, Veni-vici.
BAYLET'S parfum Rojal Edvarde, parfum Leonora	NYME au Soleil l'etherie Neos Cheophs Nilus, Ardons.
COTT Atlas Pourpre, Six Mimoses	ORSAY le serenata, Violet Megy Ambree, Rose Ambree
QUELDY Bercense la Feuilleraie	PINAUD Thibid Brise de Mal, PIVER Searabée.
GUARLAIN Pour roubleur Cadine.	ROGER et Gallet parfum Cigalla, fl. de Passe.
HOUBICANT Parf. Inceonu, Jasmin Floreal, Majestic.	

Duży wybór pudełek z niespodziankami, oraz perfum w flakonach formy jajka w eleganckich pudełkach. 22240
Opłatki, wanilia, szafran, kerdamon, farby i lakiery do jajek.

Precz z rękami!

JUROKSIL
nie zawiera chloru i sody
ogromna oszczędność czasu i pieniędzy
czysta bielizna

OPRANIE, ZACHOWANIE TRWAŁOŚCI BIELIZNY PAKIEM 20 KOP.

Sprzedają hurtowo dla kraju Północno-Zachodniego:
D/H M. Kahan i B. Harber w Homlu. 951

ZENITH
najdokładniejsze zegarki.

Wyłączna sprzedaż w Wilnie:
u L. Szejniera, ul. Niemiecka 1
u R. Tojbina, ul. Wielka. 991

1,200,000 hodowców i mleczarzy używają wyłącznie tylko **WIRÓWKI**

ALFA-LAVAL

Niezrównane w dobroci, wszechstronnie wypróbowane, ogólnie uznane za najpraktyczniejsze.

Katalogi, opisy i broszury bezpłatnie.

Sprzedaż główna WIRÓWKI i oryg. części zapasowych ALFA-LAVAL w Składzie Wileńsk. T-wa ROLNICZEGO WILNO, Zawalna 9.

NAJWIĘKSZY WYBÓR POCZTÓWEK ŚWIĄTECZNYCH
serwetek bibułkowych i podkładów pod ciasta poleca
A. Żukowski i W. Borkowski, Wilno, Ś-to Jańska № 19. 21498

ALFRED GRODZKI

Warszawa, Senatorska 33 17950

POLECA

MASZYNY DO EKSPLOATACJI TORFU, oryginalne Dolberga,

znane w Kraju z najlepszej strony i wprowadzone już od kilkadziesiąt lat, dające zyski nawet z najgorszych torfowisk.

Pierwszorządny wyrób! Pierwszorządny wyrób!

TORFIARKI. Maszyny do wyrobu ściółki torfowej. Szarpacze, Młynki, Prasy do ściółki.

Prasy do torfu, do ruchu manewrowego i motorowego.

Kompletne instalacje fabryk torfu prasowanego i ściółki torfowej.

Fachowe wskazówki, analizy torfu, wypracowanie projektów eksploatacji, zestawianie kosztorysów i kalkulacji zysków przez doświadczonych specjalistów — na najprzystępniejszych warunkach.

Fosfatyna Faliéra
przyjemny pokarm, najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi, w okresie rośnięcia. Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości. Sprzedają w składach aptecznych i aptekach. Wystrzegaj się bezwartościowych naśladowców! 6117

Na nadchodzące święta
tanie do sprzedania: trema, ściennie i toaletowe lustra
w fabryce S. I. Reizenberga, ulica Wielka, d. w. № 55. 22194

Poszukuje wspólnika do otwarcia
w Wilnie Baru Amerykańskiego
z kapitałem od 3,000 do 5,000 rb. Jestem fachowcem, posiadam pozwolenie prawa Restauracji z muzyką, gwarancja pewna, bez ryzyka. Wiadomość: просп. Świętojeński № 2, restauracja Myśliwska. 22201

NOWOŚĆ!!!
GINIECIE
Wł. Gutowskiego (On).
W księgarniach Makowskiego i Zawadzkiego. 22261

PAPIER WLINSKI
NIEOMYLNÝ ŚRODEK
dla szybkiego uleczenia **KATARU**
chrypki, podrażnień pierświcy, chorób gardła i bólów reumatycznych, w Paryżu—31, rue de Seine. 21778

Uniwersalny Magazyn
H. DYNCESA, Wielka, 98.

Na sezon wiosenny poleca się:
OBUWIE eleganckie i trwałe.

The Wera Schoe	Boston
Herman u Hirsch	Wiedeń
Brüder Lissiansky	Wiedeń
Herr Akcyjno T-wa	Frankfurt
S. Strupczewski	Warszawa
P. Nowicki	Warszawa

i dużo innego obuwia mechanicznego wyrobu tak Petersburgskich jak i Warszawskich fabryk.

Kapelusze:

P. S. Habig	Wiedeń
Wilhelm Pless	Wiedeń
Saksen	London
Scott & C ^o	London
Gray & C ^o	London
Eagle & C ^o	New York

Bielizna, krawaty, rękawiczki laski, pledy etc., etc.

Wszystkie przedmioty są w kolosalnym wyborze i po cenach najniższych, o czym proszę się przekonać.

E. GALINAJTIS i E. CHYBIŃSKI
WILNO, просп. Ś-to Jerski № 1.
WYPRZEDAŻ
serwisów stołowych z ustępstwem 20%
Duży wybór PIĘKNYCH FILIŻANEK z fabryk w Limoge (Francja) i Wiedeńskich. 19392

Warszawskie Towarzystwo Opieki nad nerwowo chorymi podaje do wiadomości, że otwarte w sierpniu r. p. **Sanatorium „KAROLIN“** pod Brwinowem (st. D. Ż. W.-W.) przyjmuje na leczenie nerwowo chorych. Umysłowo chorzy są wyłączeni. Specjalnie zbudowany gmach; ogrzewanie centralne, oświetlenie elektryczne. Lasek 22-morgowy. Wzrowo urządzone sale: wodolecznicza, gimnastyczna, elektrolecznicza. Kąpiele świetlne, kwasowogłowe, elektryczne, mineralne. Opieka 2-oh lekarzy-specjalistów. Kuchnia pod stałym dozorem lekarzami. Kancelarja Tow. (ul. Wielka № 17 m. 5, pd. 4-7 po poł.) — przyjmuje zgłoszenia i udziela informacji o warunkach przyjęcia chorych.

SKŁAD WIN
F. ZAKRZEWSKIEGO **Trocka 8**
już przeniesiony został pod № 3 przy tejże ulicy, obok cukierni Miśkiewiczca.
Poleca w wielkim wyborze na święta: wina rosjskie i zagraniczne, likiery, koniaki, miod 1-go gatunku, mąkę, rodzunki, migdały i towary kolonialne po cenach umiarkowanych.
Wędliny wiejskie, szynki i kiełbasy. 20292

PLASTER „SALVATOR“
W. BOROWSKIEGO
niszczy bez bólu odciski, brodawki i zgrubienia skóry.
Skład główny:
Apteka W. Borowskiego w Warszawie,
Tłomackie № 10. 17057
Żądać wszędzie. — W Wilnie: Tow. Akc. I. B. Segal.

Zawiadomienie.
BIURO TECHNICZNE Z. KOZŁOWSKI
egzystujące od 1900 roku, — które wykonywa w mieście i na prowincji w dworach i pałacach.
Kanalizację i wodociągi.
Wodociągi pneumatyczne, ogrzewanie centralne, drenaż i t. p., roboty hydrauliczne.
zostało rozszerzone i przeniesione z ulicy Wiejskiej № 18 na ulicę Kaliksta № 12 (przy Marszałkowskiej), telefonu № 40-02 w Warszawie. 17545

SKŁAD WILEŃSKI
Donieckiego Towarzystwa Huty szklanej
ul. Zawalna 24, róg Troickiej, **POLECA SZYBY DO OKIEN.** 22211
na sezon budowlany

ŻĄDĄCIE WSZĘDZIE
PERFUMY, MYDŁO, WODĘ KOŁOŃSKĄ
IDEALNA KONWALJA
Akcyjnego Towarz. K. ERMANS i C^o w Moskwie. 1951

BIURO Nauczycielskie
i rekomendacji pracy wszelkich gałęzi
Julji Czeżowskiej
POLECA: nauczycieli, nauczycieli studentów, hony cudzoziemki i t. p.
Warszawa, Niecała 7. 21149

SÓL LECZNICZA
ARTISAL
Ems. Najlepszy środek leczniczy przy katarach płuc i przewodów oddechowych (przeziębienia i influenza) Sprzedają w aptekach i pierwszorząd. skład. aptecz. Uprasza się o zwracanie uwagi przy kupnie na markę „Artisal“. 18187

WSPÓLNICZKA inteligentna wnosząc 800 rb. gotówki i pracę do interesu egzystującego od 10 lat może mieć bardzo przyzwoite stałe utrzymanie. Kwalifikacje: gruntowna znajomość języka polskiego i rosyjskiego, wprawne pisanie na maszynie. — Oferty szczegółowe: Wilno, Wielka 88, Biuro Metzla „Korzyś“. 21544

PLACE przy prospekcie do sprzedania tanio. Dowiedzieć się w biurze „Budowniczy“, ul. Wileńska 31 m. 2, od 4 do 7 wiecz. 18303

2 mieszkania (od ulicy) do wynajęcia: jedno złożone z 6 pok. z kuch. i pok. dla służby, drugie złożone z 3 pok. z kuch. i wejścia. Stosow. do łącz. oba miesz. mogą być połączone. — Oferty: ul. Wileńska № 7. 22170

Większe ilości man^o do zbycia. St. Kol. Wilno, Gubernatorska 35 k. 35. — Wilno, Gubernatorska 35 k. 35. — Wilno, Gubernatorska 35 k. 35.

Interesa hand. i majątek
Kupię majątek, gotówkę 10 kwietnia 1912, huta tołojerski, Leon Kuczyński, ul. Łódzka 18, k. 18 i 19. — Cena 80,000 rb. — Borkowicz Witebsk. gub. S. S. Łutwicze.

Majątek ziem. 500 morg. gub. Witebskiej na granicy 14 wiorst od k. 18 i 19. — Ceny: 100,000 rb. — Ceny: 100,000 rb. — Ceny: 100,000 rb.

Poszukuje się doświadczonego kłosa i łask w dziedzinie polskiej, niedaleko k. 18 i 19. — proszę nadsyłać: Mińska 18, k. 18. — Garni, d. B. K.

W Grodnie, dzielnicę 2000 kw. sąż. z domem, 2500 kw. sąż. z domem, 2500 kw. sąż. z domem. — W-go Pawła Hilksa, ul. S. S. Łutwicze. w Grodnie.

Posady i prace
b) Zaoferowane
Poszukuje się doświadczonego kłosa i łask w dziedzinie polskiej, niedaleko k. 18 i 19. — proszę nadsyłać: Mińska 18, k. 18. — Garni, d. B. K.

Rządca potrzebny do nadzoru nad robotami budowlanymi. — Oprócz energii i uczciwości wymagane ukończenie średniej szkoły rolniczej, sześcioletnia praktyka w gospodarstwie rolnym i gruntowna znajomość uprawy nawozów i narzędzi rolniczych. Oferty wraz z życiorysem przesyłać pod adresem: Mińska 18, k. 18. — pocztą Słuck, dominium Wilno.

Mieszkania.
b) Zaoferowane
Letnisko złożone z 6 pok. malowniczym krajobrazem, od st. Wojgany (między Molodecznem), w m. Wiszniewo do wynajęcia. Kościół, produkty na miejscu, wspaniałe widoki. Adres: Wiszniewo, rzewskiemu.

Letnisko do wynajęcia: fortepianem i meblami. Mieszkanie oddzielne, słoneczne, do ogrodu, miejscowość malownicza, las sosnowy, jezioro, wiorst od miasta Słucka, w od. stacji kolejowej. — szczegóły listownie: Słuck, tebsk. gub., maj. Głęboczek.

Mieszkanie do wynajęcia: 5 pok. z łazienką, w wanną, w kuchni, pokojem dla służby, przy Makarjowskiej № 15. — szczegóły na miejscu, ul. Wł. Banku Ziemińskim u Głęboczek.

Okazyjnie do wynajęcia mieszkanie jasne i suche, w k. 18 i 19. — szczegóły: 6-to Jerski просп. d. 41 m. 2.

Różne.
Szewe brzońska 8, wielki wybór obuwia, wystrój podług najnowsz. ch.

Mapa Litwy i Białorusi z oznaczeniem miast, miasteczek, osad, większych wsi, dróg żelaznych, stacji kolejowych, dróg bitych i t. p. Cena 100 k. 18 i 19. — szczegóły: 3, przesiłka kop. 50. Dla meratorów „Kurjera Litewskiego“ rb. 1, podk. na półno. rb. 1, przesyłka kop. 30.
Przewodnik po Litwie i Białorusi zawiera wiadomości, dotychczas nieznane, o miastach, osadach, miasteczkach, Litwy i Białorusi. Cena 100 k. 18 i 19. — szczegóły: 3, przesyłka rb. 1 kop. 20. Do biura w administracji „Kurjera Lit.“, oraz w księgarniach.

Polskie Biuro Leśne
Ks. ZDZIŚŁAW LUBOMIRSKI i S-ka, Warszawa, Żorawia № 22.
Urządzenie gospodarstw leśnych, inspekcje i taksacje leśne. Komisowa sprzedaż lasów. Nasiona i sadzonki leśne. 795

BIURO i PRZEDSIĘBIORSTWO MELJORACJI ROLNYCH
Inżyniera T. SKORACZEWSKIEGO, Warszawa
Mokotowska 59, telefon 252-86.
Wszelkie projekty, roboty ziemne, kredyt meljoracyjny, poważne referencje.

Prawdziwie uniwersalnym narzędziem do uprawy roli są
Kultywatory sprężynowe
VENTZKIEGO

Najodpowiedniejsze do darcia ściernisk, spulchniania roli pod siew wiosenny, przykrywania zasiewów, czyszczenia roli z perzu i chwastów, wreszcie, przy zamianie zębów na noże skaryfikacyjne, — do odmładzania łąk.

Niedrogie, trwałe, oszczędne w pracy:
PŁUGI dwu i wieloskibowe
VENTZKIEGO
na wszelkiego rodzaju ziemi, dokładnie i silnie budowane, łatwe w użyciu.

Wobec licznych naśladowców należy wyraźnie i kategorycznie żądać oryginalnych narzędzi **VENTZKIEGO.** 651

KOKOWAR
MASŁO ROSLINNE „KOKOWAR“
Przedstawiciel Ch. J. Kapłan.